

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Кафедра охорони праці та навколишнього середовища

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до самостійної роботи
з дисципліни**

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Харків – 2019

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри охорони праці та навколишнього середовища 12 лютого 2018 р., протокол № 7.

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів 1 курсу денної форми навчання зі спеціальності 263 «Цивільна безпека» спеціалізації «Безпека та охорона праці на залізничному транспорті».

Укладачі:

доценти М. О. Мороз,
О. В. Костиркін

Рецензент

проф. В. Г. Брусенцов

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з дисципліни

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Відповідальний за випуск Костиркін О. В.

Редактор Еткало О. О.

Підписано до друку 31.05.18 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 0,25. Тираж 25. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Вказівки до самостійної роботи.....	4
1.1 Мета та завдання самостійної роботи.....	4
1.2 Зміст самостійної роботи.....	5
1.3 Вивчення лекційного матеріалу та написання рефератів.....	6
2 Контрольні заходи з вивчення дисципліни.....	7
2.1 Поточний контроль знань.....	7
2.2 Підсумковий контроль.....	8
Список літератури.....	8

ВСТУП

У робочій програмі «Вступ до спеціальності» для студентів напряму підготовки – 263 «Цивільна безпека» першого курсу денної форми навчання передбачено самостійну роботу, обсяг якої становить 45 год.

Самостійна робота студентів є одним із важливих способів засвоєння навчального матеріалу, закріплення та поглиблення набутих на аудиторних заняттях теоретичних знань, активізації творчих здібностей, набування навичок роботи з нормативно-правовими актами і технічною літературою та аналітичного аналізу теоретичних питань, що вивчаються в дисципліні.

У робочій програмі передбачено такі види самостійної роботи студентів, що підлягають обов'язковому виконанню. У таблиці 1 наведено розподіл годин на самостійну роботу студентів.

Таблиця 1 – Розподіл годин на види самостійної роботи

Вид самостійної роботи	Тривалість, год
1 Поглиблене вивчення лекційного матеріалу	10
2 Самостійне опанування окремими питаннями дисципліни	25
3 Консультації на кафедрі	3
4 Написання реферату	5
5 Підготовка до заліку	2
Усього	45

1 ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1.1 Мета та завдання самостійної роботи

Метою самостійної роботи студентів з дисципліни «Вступ до спеціальності» є:

- закріплення основних теоретичних положень, викладених на лекційних заняттях;

- поглиблене ознайомлення з переліком теоретичних та практичних питань, які будуть вивчати студенти напрямку підготовки «Охорона праці»;

- розвиток навичок роботи з технічною літературою і ресурсами мережі INTERNET;

- ознайомлення з Реєстром нормативно-правової бази охорони праці та принципами його формування.

Завдання виконання самостійної роботи студентів:

- відпрацювання і набуття практичних навичок з аналізу стану охорони праці на виробництві;

- набуття теоретичних знань щодо організації та забезпечення нешкідливих і безпечних умов праці;

- підготовка до самостійного вирішення питань охорони праці у виробничій діяльності.

1.2 Зміст самостійної роботи

При підготовці майбутнього інспектора з охорони праці однією з важливих вимог є набуття студентами навичок і здатності самостійного поглибленого набування знань і вмінь, необхідних для вирішення питань промислової безпеки та охорони праці під час подальшої професійної діяльності.

Робоча програма курсу містить не тільки вивчення студентами відповідної довідкової, науково-технічної, правової і нормативної інформації, а й питання організації самостійно-пізнавальної діяльності шляхом ознайомлення з методикою роботи з технічною літературою і нормативною документацією з промислової безпеки та охорони праці. Робота студентів над поглибленим вивченням лекційного матеріалу та самостійного опанування окремими питаннями дисципліни повинна бути паралельно з консультаціями на кафедрі та відображатись у написанні реферату на вибрану тему (таблиця 2).

При підготовці до чергового лекційного заняття студент працює з літературою і нормативно-правовими документами, які рекомендовані у робочій програмі, з метою поглиблення, осмислення і закріплення лекційного матеріалу. Все це здійснюється в межах бюджету часу, який відведено навчальним планом на самостійне вивчення курсу.

Таблиця 2 – Теми для самостійного вивчення

Тема	Кількість годин
1 Суспільство та розвиток суспільних виробничих відносин	4,0
2 Стан охорони праці в Україні та інших країнах світу	4,0
3 Основні принципи державної політики України в галузі охорони праці	4,0
4 Законодавче регулювання питань охорони праці	4,0
5 Концепція формування цілісної системи знань з охорони праці	4,0
6 Формування державної системи гарантування прав людини на надійну безпеку	4,0
7 Небезпечні та шкідливі виробничі фактори та професійні захворювання	4,0
8 Травматизм виробничого та побутового характеру	4,0
9 Соціальний захист потерпілих на виробництві	4,0
Усього	36,0

Послідовність самостійного вивчення дисципліни, яка передбачена цими методичними вказівками, відповідає темам і змісту робочої програми. Вивчення кожної нової теми починається після повного пророблення і засвоєння попереднього матеріалу. Студенти самостійно здійснюють контроль рівня знань за кожною із тем курсу шляхом відповідей на основні запитання робочої програми.

1.3 Вивчення лекційного матеріалу та написання рефератів

Протягом семестру студент зобов'язаний поглиблено вивчати матеріал лекцій та додаткову літературу, яка наведена в методичних вказівках. Крім цього, він повинен самостійно опановувати окремі питання робочої програми дисципліни.

Розподіл часу на самостійну роботу здійснено на основі того, що на поглиблене вивчення теоретичного матеріалу відводиться 1 год на кожну лекцію, а на самостійне засвоєння окремих питань робочої програми – 4 год на кожне питання. Для отримання консультацій на кафедрі з питань, які виникають при самостійній роботі, відводиться 6 год згідно з розкладом консультацій.

З однієї із самостійно опанованих тем курсу студент за завданням викладача готує та здає на перевірку реферат обсягом 10-12 аркушів формату А4. На підготовку реферату передбачається 5 годин самостійної роботи.

2 КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковим елементом процесу навчання студентів є контроль знань. У зв'язку з цим лектор використовує перевірку знань, умінь та навичок студентів для подальшого корегування змісту та побудови навчального процесу.

Розроблена робоча програма передбачає поточний і підсумковий контроль знань за графіком, який розробляє кафедра та затверджує декан факультету.

2.1 Поточний контроль знань

Поточний контроль знань із дисципліни включає контрольні опитування, тестування та написання реферату. Викладач використовує його результати не тільки для проміжної оцінки рівня знань студентів, а й для внесення коректив до навчального процесу. Крім цього, це дає можливість з'ясувати у необхідність проведення додаткових консультацій з окремих питань, які не досить зрозумілі студентам, а також проведення додаткових занять тощо.

Матеріали поточного контролю дають можливість оцінювати здібності студентів та прогнозувати результати підсумкового контролю.

2.2 Підсумковий контроль

Підсумковий контроль визначає знання, уміння та навички студентів у цілому і є заключним етапом вивчення дисципліни.

Після закінчення занять у першому семестрі студенти складають залік з отриманих з дисципліни знань. Результати складання заліку фіксуються у заліковій відомості та надаються у деканат.

До складання заліку допускаються студенти, які успішно засвоїли лекційний матеріал та самостійно опрацювали питання дисципліни, які були винесені на самостійну підготовку, а також написали реферат на визначену викладачем тему та захистили його.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова документація

1 Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2 Про охорону праці [Електронний ресурс]: закон України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

3 Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-15>.

4 Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

5 Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [Електронний ресурс]: закон України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

6 Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату

працездатності [Електронний ресурс] : закон України – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.

7 Про об'єкти підвищеної небезпеки [Електронний ресурс] : закон України – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14>.

8 Про колективні договори і угоди [Електронний ресурс] : закон України – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.

9 Про затвердження Концепції управління охороною праці Міністерства палива та енергетики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0407558-08>.

Навчальна та науково-технічна література

10 Основи охорони праці [Текст] : підручник / за ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. – К. : Основа, 2003. – 472 с.

11 Ткачук, В. І. Правові питання охорони праці [Текст] / В. І. Ткачук. – Харків : ХНАМГ, 2004. – 184 с.

12 Охорона праці в будівництві [Текст] : навч. посібник / за ред. Б. М. Коржика і В. М. Іванова. – Харків : Форт, 2010. – 204 с.

Інструктивні матеріали

13 Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>.

14 ДСТУ 2293-99. Охорона праці терміни та визначення основних понять [Електронний ресурс] : Чинний від 2000-01-01. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/34095/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_2293-99.

Ресурси INTERNET

15 <http://www.dnopr/kiev.ua> Нормативні документи.

16 <http://normativ.com.ua> Нормативные документы.

